

НОВИ САД - На данашњи дан 2018. године преминула је Милена Дравић, српска глумица, једна од највећих звезда негдашње Југославије. Глумила је у преко стотину филмских остварења. Рад на филму започела је случајно 1959. године, улогом у филму "Врата остају отворена" Франтишека Чапа. Упамћена је по улогама у филмовима "Прекобројна", "Битка на Неретви", "Мистерије организма", "Посебан третман", "Љубавни живот Будимира Трајковића", "Рад на одређено време", "Зона Замфирова". Од 1972. до 1974. водила је шоу програм "Образ уз образ". Радила је и с великим холивудским звездама попут Ричарда Бартона и Бреда Пита.

Данас је понедељак, 14. октобар, 287. дан 2019. До краја године има 78 дана.

322 п.н.е. - Демостен, највећи говорник антике извршио је самоубиство испивши отров. Као вођа антимакедонске групе у Атини прославио се говорима против Филипа II Македонског познатим као Филипике. Његови говори, од којих је сачувано око 40, сматрају се обрасцем говорничке вештине.

1066 - Норманска инвазиона армија војводе Вилијама од Нормандије, будућег енглеског краља Вилијама I Освајача, потукла је код Хестингса саксонске трупе енглеског краља Харолда, који је погинуо. Инвазија је изведена под благословом папе, пошто се Саксонци нису ставили на страну Рима после формалног расцепа хришћанске цркве 1054.

1322 - Војска шкотског краља Роберта I тешко је поразила енглеске трупе под командом краља Едварда II у бици код Биланда, што је одлучујуће допринело да енглески монарх 1328. невољно призна независност Шкотске.

1806 - Под командом Наполеона I, француске трупе победиле су пруску армију у бици

код Јене и покориле Пруску.

1809 - Бечким миром Аустрија је принуђена да Трст, Далмацију и делове данашње Хрватске преда Француској, делове негдашње Пољске Варшавском војводству и Русији, а област Ин Баварској.

1881 - Закључен је Трговински уговор између Кнежевине Србије и Сједињених Америчких Држава. Тада је закључена и Конвенција о правима, имунитетима и привилегијама конзуларних агената.

1882 - Рођен је ирски државник Емон де Валера, вођа партије "Шин фејн" од 1917. до 1926, с два краћа прекида председник владе од 1937. до 1959. а потом до 1973. председник Ирске. Због учешћа у устанку "Црвена паства" 1916. Енглези су га осудили, прво на смрт па на доживотну робију, али је ослобођен 1917. Предводио је 1922. Даблински устанак, после чије је пропасти 1923. објавио крај оружане борбе. Био је 1932. председник Друштва народа.

1890 - Рођен је амерички генерал и државник Двајт Дејвид Ајзенхауер, врховни командант савезничких снага у Другом светском рату у Европи, председник САД од 1953. до 1961. Командант НАТО био је од 1950. до 1952, кад је дао оставку због председничких избора, које је добио као кандидат Републиканске странке.

1892 - У Београду је на релацији Калемегдан - Славија пуштена у саобраћај прва трамвајска линија. Прве београдске трамваје вукла је коњска запрега.

1894 - Рођен је амерички писац Едвард Естлин Камингс, песник снажног лирског дара у чијој су поезији доминирале теме љубави и смрти. Дела: збирке стихова "XLI песма", "Је 5", "Вива", "Том", "В20", "1x1", "Седамдесет и једна песма".

1912 - Председник САД Теодор Рузвелт преживео је у Милвокију атентат. Стицајем околности метак је зауставио дебели капут и свежањ папира у унутрашњем џепу.

1913 - У најгорој рударској несрећи у Великој Британији, у руднику угља код Гламоргена у Велсу погинуло је 439 рудара.

1916 - Успостављени су дипломатски односи између Краљевине Србије и Шпаније. У Мадриду је тада отворено српско посланство.

1919 - Рођен је Драгослав Аврамовић српски економски стручњак, дописни члан САНУ. Докторат економских наука стекао је 1956. Био је саветник НБЈ од 1951. Потом ради у Светској банци, где је од шефа Одељења за опште студије доспео до места директора. Био је саветник генералног секретара Конференције УН за трговину и развој (UNCTAD) за питања економске сарадње земаља у развоју и за општа питања (Женева 1980-1984), као и економски саветник Банке за трговину и развој (Вашингтон 1984-1988). Његовим економским програмом је јануара 1994. заустављена хиперинфлација у СРЈ, од марта 1994. до маја 1996. налазио се на месту гувернера Народне банке. Био је централна личност Савеза за промене из којег је доцније израсла Демократска опозиција србије (ДОС).

1921 - Рођен је Раде Марковић, српски глумац. У свету глуме био је активан читавих шест деценија и оставио је неизбрисив траг у историји српске културе. Студирао је Технички а потом Филозофски факултет у родном Београду, али се посветио глуми, играјући најпре у аматерским групама. На позоришним сценама остварио је око 100 улога, на филму осамдесетак, у телевизијским драмама, серијама и другим емисијама више од 60. Учествовао је у готово 200 радио драма и режирао два документарна филма. Био је професор глуме на Академији уметности у Новом Саду.

1927 - Рођен је енглески глумац Роџер Мур, који је углавном играо у акционим филмовима и ТВ серијама а најпознатији је по улози тајног агента 007. Филмови: "Ајванхо", "Живи и пусти друге да умру", "Човек са златним пиштољем", "Шпијун који ме је волео", "Само за твоје очи".

1930 - Рођен је Жозеф Дезире Мобуту, конгоански (заирски) диктатор, познат као Мобуту Сесе Секо, председник Заира од 1965. до збацивања с власти у мају 1997. у побуну коју је предводио Лоран Кабила. Власт је приграбио у новембру 1965, после петогодишњег грађанског рата у тој бившој белгијској колонији, којој је касније променио

назив у Заир.

1933 - Немачка је напустила Друштво народа и конференцију о разоружању у Женеви.

1939 - Више од 800 морнара погинуло је на британском ратном броду "Ројал оук", којег је у мору поред северне Шкотске потопила немачка подморница.

1944 - Умро је српски сликар Марко Мурат, члан Српске краљевске академије, оснивач Уметничке занатске школе у Београду. Почео је као реалиста, али се потом приближио импресионистима. Сликао је портрете, историјске композиције, пределе, снажно је утицао на стварање "Београдске школе" и у српско сликарство је унео нова уметничка схватања. За велику историјску композицију "Улазак цара Душана у Дубровник" награђен је на светској изложби у Паризу 1900. Друга дела: "Пролеће", "Цвети", "Дум Анте", "Дубровник".

1944 - Самоубиство је извршио немачки фелдмаршал Ервин Ромел, после неуспелог пуча против Адолфа Хитлера, у који је био умешан. Ромел је био заповедник немачког Афричког корпуса, прозван "Пустињска лисица" због више спектакуларних победа његове јединице у рату у северној Африци.

1944 - Британске и грчке снаге ослободиле су Атину од Немаца у Другом светском рату.

1947 - Летећи војним авионом на млазни погон у фази испитивања, амерички ваздухопловни капетан Чарлс Јегер постао је први човек који је пробио звучни зид.

1959 - Умро је амерички филмски глумац Ерол Флин, који је најчешће играо правдољубиве јунаке у авантуристичким филмовима.

Филмови: "Капетан Блад", "Авантуре Робина Худа", "Гусар", "Краљевић и просјак", "Џентлмен Џим", "Вирџинија сити", "Корени пакла".

1961 - Одржан је први Сабор трубача у Гучи. Специфична смотра дувачких оркестара поступно је деценијама постајала све познатија да би временом досегла глобалну популарност. Те 1961. сабор је одржан у порти локалне цркве.

1964 - Нобелову награду за мир добио је Мартин Лутер Кинг, лидер и борац за људска права афроамериканца.

1970 - На Филипинима је у тајфуну погинуло више од 780 особа.

1973 - У Тајланду је влада Танома Китикачорна приморана да поднесе оставку пошто је армија одбацила његов захтев да силом угуши студентске демонстрације.

1977 - Умро је амерички певач и филмски глумац Хари Лилис "Бинг" Крозби, рекордер по броју снимљених плоча, добитник Оскара за филм "Идући својим путем".

1988 - Египћанин Нагиб Махфуз постао је први арапски писац који је добио Нобелову награду за књижевност.

1990 - Умро је амерички композитор и диригент Ленард Бернштајн, од 1958. диригент Њујоршке филхармоније. Компонувао је у неокласицистичком и постромантичарском стилу. Дела: симфоније "Џеремаја", "Доба стрепње", балет "Слободна машта", опера "Невоља на Тахитију", мјузикл "Прича са западне стране".

1990 - Немачка и Пољска потписале су споразум о граници на реци Одри.

1991 - Предводница опозиције у Мјанмару (до 1989. Бурма) Аунг Сан Су Ћи, тада више од две године у кућном притвору под режимом војне управе, добила је Нобелову награду за мир.

1994 - Председник владе Израела Јицак Рабин, шеф израелске дипломатије Шимон Перес и вођа Палестинске ослободилачке организације Јасер Арафат поделили су Нобелову награду за мир.

1995 - Грчка је укинула ембарго против Бивше Југословенске Републике Македоније, пошто су власти у Скопљу прихватиле да промене заставу и званично се обавезу да немају претензија на грчку територију.

1998 - Нигеријски писац Воле Сојинка, добитник Нобелове награде за књижевност, вратио се у земљу после четири године избеглиштва на које га је приморао диктаторски режим војне хунте којем се жестоко противио.

1999 - Умро је танзанијски државник Џулијус Камбараге Њерере, истакнути лидер Покрета несврстаних, први председник Тангањике, затим Танзаније (настале спајањем Тангањике и Занзибара) од 1962. до 1985. када се повукао са власти, што је јединствен пример у Африци. Студирао је историју, политичке науке и право у Единбургу. Један је од оснивача Организације Афричког Јединства 1963. а три године по окончању борбе за независност од Велике Британије 1964. био је кључна фигура приликом уједињења са Занзибаром, и настанка Танзаније. Његова "Аруша декларација" из 1967. означила је социјализам и економску самодовољност за основне циљеве. Постигао је знатне успехе у образовању и здравству. Наредио је 1979. војну интервенцију у суседној Уганди када је оборен Иди Амин. Препустио је 1985. положај Али Хасану Мвињију, после чега је имао истакнуту саветничку улогу. Преводио је Шекспира на свахили: "Јулије Цезар", "Млетачки трговац".

2001 - Саопштено је да је најмање 200 особа убијено у дводневним нередима у северном нигеријском граду Кано у којем је запаљено више цркава и џамија и многе продавнице.

2003 - У Бечу је започео дијалог Београда и Приштине, први директан контакт представника власти Србије и Црне Горе и Албанаца са Косова и Метохије од НАТО агресије на Србију (СРЈ) 1999. и успостављања управе Уједињених нација у тој српској покрајини.

2007 - У експлозији плина у четири стамбене зграде у источноукрајинском граду Дњепропетровск погинуло је 11 људи, а повређено је 25, док је 21 особа нестала.

2010 - Скупштина Србије усвојила је Декларацију о осуди злочина учињених над припадницима српског народа и грађанима Србије.

2012 - Аустријанац Феликс Баумгартнер извео је историјски скок "са границе свемира", са висине од 38,6 километара и приземљио се у пустињи у Новом Мексику. Његов пад трајао је укупно 10 минута.

После 4 минута и 19 секунди слободног пада, када је и пробио звучни зид, отворен је падобран којим се неколико минута касније мирно приземљио. Баумгартнер је приликом успона већ оборио један рекорд (из 1961) - највећу висину на коју се попео један балон. Он је прва особа која је пробила звучни зид у слободном паду.

2014 - Преминуо је Воја Чолановић, српски писац. Студирао је језике, права и историју уметности, а дипломирао је на Високој новинарској и дипломатској школи. Био је новинар, драматург, уредник у издавачкој кући "Рад" и први уредник Научног програма Телевизије Београд. Дела: "Оседлати међаву", "Осмех из црне кутије" (1993) за коју је добио Андрићеву награду. За роман "Друга половина неба" (1963) добио је међународну награду Бенито Хуарез, а за "Зебњу на расклапање" (1987) НИН-ову. Друга дела: "Пустоловина по мери", "Телохранитељ", "Џепна коб", "Лавовски део ничега", "Ода мањем злу".

2018 - Велики пожар захватио је "Царску бару", специјални резерват природе смештен двадесетак километара јужно од Зрењанина, у западном делу централног Баната, у међуречју Тисе и Бегеја. Пожар, проширен јаким ветром, чиме је обухваћено око 800 хектара заштићеног природног подручја, изазван је неодговорним паљењем стрњишта, у атарима Стајићева, Перлеза и Белог Блата.